

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 " — "
Na štvrt roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Nový rok a politické stránky.

Politické stránky vodcom a predsedom svojim za každej zvláštnej príležitosti, nadovšetko ale v prvý deň politického roku vyslovujú svoje blahoželania. Ponevác vodca a predseda kresťanskej ľudovej strany gróf Aladár Zichy vienočné sviatky a aj prvý deň nového roku slávil v rodinnom kruhu na svojom pánstve Vajta, kresťanská ľudová strana novoročné blahoželanie vyslovila mu nasledujúcim telegramom :

Jeho excellencii, skutočnému vnútornému tajnému radcovi, krajinskému vyslancovi pánu grófovi Aladárovi Zichymu, Vajta. Krajinská kresťanská ľudová strana snemová z príležitosti nového roku, citami starej nezkladnej lásky vyslovujeme Ti svoje blahoželania. I v rozervaných pomeroch politických osudnej prítomnosti pevne veríme v úplnom víťazstve tých hlavných politických zásad, dľa ktorých tak v bojoch ako aj prácach našich, silnou rukou budeš nás viesť po šlapajoch osláveného otca tvojho a preblahej pamiatky vodcu nášeho. Po všestrannom pustošení, aké vidíme na celom poli verejných slobod a životnej sily krajinského obyvateľstva, úfame, že onedlho svitne doba všeobecného prečítutia a zaslúženej odplaty. Úprimne želáme, aby na tomto, zvyklou odhodlanosťou a silou i v tomto roku s nami pracovať si mohol. *Krajinská kresťanská ľudová strana snemová.*

Skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec a predseda krajinskej kresťanskej ľudovej strany snemovej gróf Aladár Zichy na

výsudané novoročné blahoželanie odpovedal nasledovne :

Osvietenému pánu pápežskému praelátovi kanonikovi, krajinskému vyslancovi, podpredsedovi krajinskej kresť. ľudovej strany snemovej Jánovi Molnár, Budapešť. S úprimnou radosťou prijal som Vaše novoročné blahoželanie a odpovedám naň s citami úprimného priateľstva. Málo potešenia poskytuje dnes súčasťovanie sa v živote politickom, lež práve ťažké pomery prítomnosti stupnovane nakladajú mi tú prísnu povinnosť, *aby som s najväčšou energiou pracoval s Vami na zpäťvedení parlamentárneho poriadku a na uplatnení požiadavok, všestranne nanajvýš urazeného mravného verejného života.* Na násilenstve vybudovaný systém politický nikdy a nikde neúčinkoval blahonosne ku sveladeniu krajiny, *preto aj s celou silou pracovať treba proti nemu.* Taký systém ale aj nikdy nemal stálosti a to slúži k potešeniu každého priateľa ústavnosti a pokojného vývinu krajiny. Poučujte — prosím — a *po všetkých stranách organizujte občanov,* aby sa náležite oboznámili s terajším rozpoložením a v príhodnom čase, vo vlastnom záujme vyniesť mohli pravý úsudok o politických zámeroch a udalostach. *Aldár Zichy.*

Snemová strana neodvislých a 48. početnou deputáciou vyniesla blahoželania svojim vodcom : Juliúsovi Justh, Francovi Kossuth, grófovi Michalovi Károlyi a grófovi Albertovi Apponyimu, ktorí vo veľavýznamných odpovedach posvietili na politické rozpoloženie starého roku a spolu osvedčili sa, že cieľom zavedenia parlamentár-

ného poriadku, zabezpečenia urazených krajinských práv a slobod, zpäťvedenia utlačenej ústavy, v spojení s druhými stránkami opozície, neohrozene bojovať budú aj v novom roku.

V mene snemovej ústavnej strany, podpredseda Alexander Gaál, telegrafične pozdravil vzdialeného vodcu a predsedu grófa Juliusa Andrássyho. Ten aj na toto pozdravenie odpovedal hneď nasledovne:

Ctení priatelia! Prijmite moje vrele vďaka za vyznačujúce ma blahoželanie, ktoré ste mi z príležitosti nového roku vyniesli. Pravdu máte. Ešte vždy žijeme veľmi ťažké časy. Nohami šliapu naše práva, ešte pevne stojí na korrupcii vybudovaný a násilensvom strážený absolutizmus strany. Čo zadovážili si peňazmi bankárov, to im zachraňuje sila vojenčiny. S obejdením obecenstva a bez obdržaného k tomu mandátu, svevoľne pretvárajú krajinskú ústavu. K tomuto, okrem zlostnej náruživosti nemajú žiadneho odôvodnenia. Parlament už pri jeho utvorení zašpinený nesmiernymi a dokázanými panámami, nemôže byť k tomu povolaný, aby prevádzal reformy najslávnejších našich tradícií. Jednostajne odvolávajú sa na zásady väčšiny, pri tom však vždy falšujú väčšinu. Tieto attentáty neslobodno ďalej trpeť. **Proti nim bojovať každým možným spôsobom, povinnosťou je našej statočnosti.** S radosťou a s povďačnosťou berem v známosť, že ste k tomuto odhodlaní. Vydržme aj v tomto boji! Opozícia ešte nikdy nebojovala za svätejšiu a spravdivejšiu vec ako je táto. Bráňme záujmy verejnej slobody, verejnej počestnosti a mravnosti! Pri tom ale aj ku pokoji máme byť náklonní.

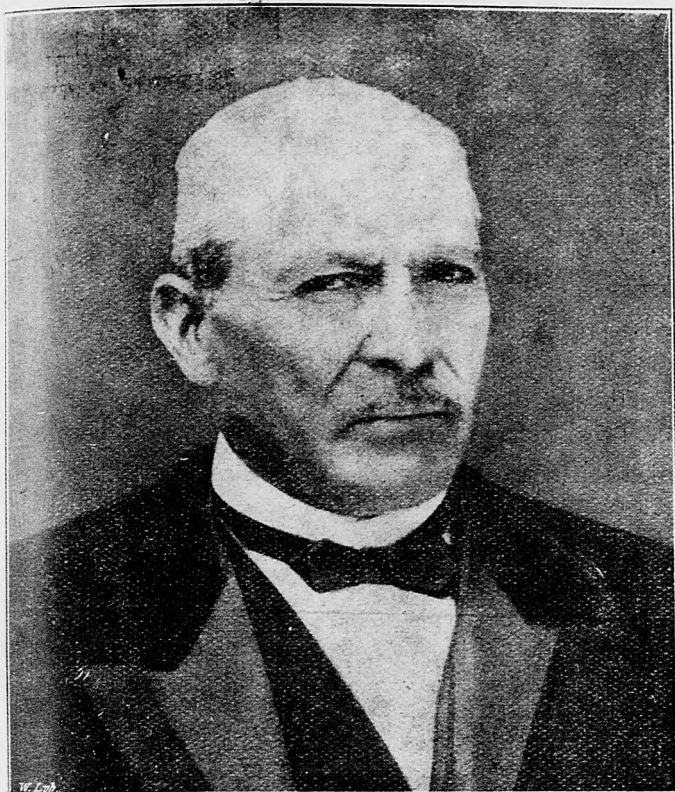
Organizacia a strana kresťanských socialistov svojho vodcu praeláta kanonika, krajinského poslanca dr. Alexandra Giesswein z príležitosti nového roku pozdravila početnou deputáciou.

Deputáciu mungovskej strany národnej (?) práce, ku Tiszovi, nekorunovanému biharskému kráľovi, doviedol nekdajší minister obchodu Ladislav Beöthy, Nápadné bolo, že v tejto novo-ročnej deputácii súčasnilo sa veľmi málo mungovských poslancov, bo ona pozostávala zväčša len zo samých fõišpánov a magnátov. Zvláštnou o dobou deputacie pravda boli Ladislav Lukacs a druhý panamista Peter Ertsey. Tisza

ačpráve trochu zarazený bol nad malým počtom jeho mungovských otrokov, len s nechufou vypakoval s jeho novoročnou rečou. A čo povedal? Grobianil opozícií a napádal ju, že pri daktorých predlohách chodí do snemových zasadnutí, reční tam, lež nehlasuje a nerobí škandále. Potom sa začal vychvalovať a nehaňbil sa o sebe povedať, čo všetko proti zákonom krajiny cez dva roky páchal. V tomto smere vraj pokračovať bude aj v tomto roku. On zpiatky uviedol poriadok v parlamente, učinil ho práceschopným, účinkovanie parlamentu na vždy zabezpečil postavením parlamentárnej stráže. Pobočne spomenul aj hroznú biedu, akú trpia všetky vrstvy obyvateľstva. To ale nevyznal, že hrozné hmotné rozpoloženie, v akom prítomne nachodí sa krajina, zvlášte on zapríčinil jeho mungovskou politikou. Podotknul Tisza, lež len zcela povrchno aj jeho machlovanie s Rumunmi, od ktorého ako sá vyslovil, mnoho očakáva. S jeho vyjednávaním s Horvátmi je Tisza celkom spokojný, ačpráve zasadnutia horvátskeho saboru o inom svedčia, bo každodenne odohrávajú sa v nich najhroz-

Katolícky biskup Albánie.

Huerta, praesident mexikánskej republiky, kde prítomne zúri hrozná občianska vojna.

nejšie škandále. Ako novoročný dar dáva Tisza krajine podelenie volebných okresov. Od tohoto podelenia okresov veľmi mnoho očakávajú mungovci. Jedná sa totiž o ich kožu. Nejednému mungovi pravda aj dľa tohoto podelenia okresov mandát visí na hambálku. Nadovšetko jestli Tisza prevede na čo cielil v jeho novoročnej reči keď povedal, *že volby blížia sa rychtym krokom a že zaiste prevedené budú na základe nového volebného zákona.*

Budúcim volbám či dľa nového, či dľa starého volebného zákona sotva sa tešia mungovci. Keď ale Tisza vyhráza sa volbami, to všetkých samostatných, viere svojej verne oddaných kresťanov a katolíkov nech k tomu povzbudzuje, aby konečne už v každej obci krajiny organizovaná bola kresťanská ľudová strana.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XX. dvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Vianočné sviatky socialdemokratu.

V Budapešti v štedrý večer udal sa tento strašný a hrozný prípad: Vincent Holetz, fabrický robotník pálenkou opojený vkročil do svojho príbytku, kde ho manželka a trojo detí čakalo. Na stole stál skromný vianočný stromček s horiacimi sviečkami, kolo neho deti s radostnou tvárou. Keď to opitý Holetz zazrel, osopil sa na rodinu, že ako sa opovážila takú hlúposť na stol postaví. I hneď chytil ozdobenú jedličku a šmaril ju do kúta, zúriac, že on neverí v Ježišovi, že on, akožto socialdemokrat nemá Vianoc. Manželka a deti krotily zúrivca, ten však ako krvožiznivý tiger, chytil britvu, že s ňou vykorení celú rodinu. Nešťastná žena vo svojom zúfalstve pochytila deti, vyšla s nimi a zaprela dvere. Potom volala o pomoc. Keď susedia prišli, Holetza našli na dverách obeseného.

Smutná táto udalosť natoľko ma dojala, že som zaplakal. Nie obesenca som lutoval — bárs by aj ten hoden bol toho — lež jeho rodinu. Matka doista rozprávala svojim deťom o narodení malého Ježiška a potešila ich s tým, že toho roku aj oni budú mať radostnejšie Vianoce ako predtým mali. I kúpila jedlový snietok a ozdobila ho, aby ubohé deti mali radosť v ten večer, keď sa celý svet veselí. V tom príde domov otec. Tacká sa a dýcha smrad pálenčený. Nazlobí sa, keď zazre, že aj do jeho izbičky vstúpil malý Ježiš v podobe vianočného stromku. Aká to opovážlivosť! Čo hľadá uňho Ježiš, keď on neverí v ňom? Keď on nemá žiadnej viery? Veď on jednotajne čuje od svojich vodcov, číta v socialistických novinách a knihách, že niet Boha, že viera je babona, že kňazia rozsievajú tmárstvo, že Ježiš nebol syn Boha živého, že sa nenarodil v chatrnej maštalke, ako si to kňazia vymysleli, lež že Ježiš bol jednoduchý delník, ktorý organizoval robotníctvo proti majetným...

Všetko to učenie, ktoré Vincent Holetz čul a pochytil v socialdemokratických schôdkach, prišlo mu na um, keď zazrel ten jedlový snietok. Ten mu odňal rozum. Ten ho popudil natoľko, že chcel svoju rodinu vykynozif. Len preto, bo verila v narodení betlehemskeho Jezisa.

Hľa, takto vyzerá opravdový socialdemokrat. Bez Boha, bez viery. Nevie čo sú vianočné sviatky, bo jemu sa Kristus nenarodil. On neputuje do Betlehema, aby sa klonil vykupiteľovi sveta, lež ide do krčmy. Tam je jeho Betlehem, Tam sú jeho druhovia, ktorí podobným spôsobom chystajú sa ku štedrému večeru. Doista posmech robia z narodenia božského dieťaťa a keď sa ožerú ako svine, tackajú sa domov a beda deťom, jestli sviečičku zapálili na zelenej chvoji.

Hrozný pád Holetzov charakterizuje socialdemokraciu. Aký bol Holetz, taký je každý socialdemokrat. Nie že by sa tešil s jeho deťmi. Nie že by zapomnel na trampoty života a slávil štedrý večer. Nie že by pamätal na Toho, ktorý chudobu miloval a svetu spasenie priniesol, lež chytí britvu a ide vraždiť, bo jeho manželka a deti veria v Ježišovi.

Nemysli si, milý čitateľu, že hrozný pád socialistu Holetza osamotený stojí. Žiaľbohu nie. Častokrat sa stretáme s takýmito bestiami. Pamätáme sa, keď sombathelskí socialdemokrati lapili jedného katolíckeho kňaza, keď s Božím Telom ponáhlal sa ku ťažko chorému. Bestie tie hodili ho do rieky, následkom čoho ochorel a zomrel. Sto a sto pádov vedeli by sme uviesť k doká-

zaniu tej pravdy, že socialdemokrati nielen zapierajú Boha, lež prenasledujú kresťanstvo. Oni nútia robotníkov, aby sa stali nevercami, bo vraj len ten človek môže byť dobrým socialdemokratom, ktorý nič neverí. A je v tom veľa pravdy, bo na také skutky, na aké celkom chladnokrvne odhodlajú sa socialdemokrati, veriaci človek nikdy sa nechytí. Toho schopná je len taká spoločnosť, ktorá priznáva sa ku zcela iným názorom ako majú veriaci kresťania. A vskutku, kresťanstvo a socialdemokracia tak ďaleko stoja jedon od druhého, ako nebo od zeme. Oni síce to tvrdia, že nie kresťanstvo, lež socialdemokracia vyrovná všetky spoloč-

ské rozdiely a utvorí na svete blaženosť. Toto je však nepravda. Kto zkúma socialdemokraciu, kto pozoruje jej účinky, kto nabliadne do jej srdca, nespatri v nej nič iného, iba Vincenta Holetza. A kto verí, že takéto netvory viac sú než Ježiš a že oni oblažia robotníctvo: to je poľutovania hodný blázon. *Ondrej Hladký.*

Spoločenské protivy.

Rozdiely medzi ľuďmi vždy boli. Ľudia sa delili dľa pôvodu, dľa majetku a delia sa aj včulká. Bohatí oplývajú so všetkým. Neznajú,

Ruská dedina.

čo je nedostatok a núdza. Neuajú o tom poňatia, čo je úmorná práca, čo je hlad a studeň. Žijú, liehajú a vstávajú bez starosti. Ich dne travia v rozkoši, v prepychu, v hojnosti, ba neraz v lenivosti. Týmto chudobnejší ľudia závidia a hovoria o nich ako o blažených a šťastných. «Tým je sveta žiť» povrávajú.

Pravdu majú dľa ich pochopu, veď pospolitý ľud je tej mienky, že kde je moc peňazí a veľkého bohatstva, tam nechýbí šťastie a blaženosť.

No, nenie tomu vždy tak. To jedno ale je isté, že bohatý veľké vyhody má nad chudobným. Peniaze, ako sa povráva, otvárajú všetky

zámky a kto mastí aj s prázdnu hlavou dostane sa k tomu, čo chudobný ani s rozumom ani s poctivosťou dosiahnuť nemôže.

Volakedy tie protivy, ktoré medzi ľuďmi panujú, neboly natoľko vyostrené, ako sú včul. Je pavda, že shudobní a bezmajetní ľudia aj vtedy so závisťou hľadeli na zámožných, lenže v ich zaostalosti a poníženosti zriedka sa ozvali proti tejto krivde, iba v sebe udusili závisť a pomstvu. Viac ani nemohli robiť, veď boli otroci, svojim pánom podriadení. Páni súdili nad nimi. Oni vládli s ich životom a smrťou. Včulká už ani roľník ani deľník nenie natoľko odvislým a poníženým, že by sa koril pánom a že by volne nepremýšľal nad tým majetkovým rozdielom, ktorý panuje medzi nim a medzi bohatými. Veď predsa on pracuje, on sa zdiera a ovocie jeho práce požívajú neraz trúdovia, ktorí pre chudobu nemajú dobrébo slova a ktorí chudobe z ich bohatstva ani len omrvinky nedarujú. A toto nenie dobre. Táto zafatost, toto odcudzenie sa od chudobných vzbudzuje nenávisť a pomstychtivosť proti zámožným. Nenie to prázdny socialdemokratismus, lež cit prirodzený, ktorý povstal následkom zatvrdilivosti majetných. Sám majetok a bohatstvo hádam nekole natoľko oči chudobným, ako tá neludskosť, opovrzenie a úzkoprnsnosť, ktorú zkusujú a cítia zo stránky boháčov. A tu ukážeme na veľkú chybu majetných a síce že sú až príliš sebeckí. Sami chcú užiť to, s čím oplývajú, ačpráve keby vedeli, čo je láska ku bližnému, istotne udelili by z toho i tým, ktorí nedostatok trpia.

Boháči mali by byť dobrodincami chudobných. Kolko by oni mohli obetovať na dobré ciele a čo obetujú? Omrvinky len, z nichž sa ani len pod jeden zub neujde tým bedárom, ktorí žalostne volajú: Lační sme! Nemáme sa s čím zaodiať!

Tento úžasný hlas zriedka prerazí do palácov bohatých. Tým je ten hlas neprijemný. Oni nevedia čo je bieda, oni iba pre seba žijú.

Sú páni, ktorí státisíce prekartujú cez jednu noc. Iní milliony premrhajú za krátky čas, chudobe však nedajú haliera. Proste od týchto na daaký dobrý cieľ, vyhodia vás von z skvostného palácu. Alebo pýtajte sa ich, kde vybudovali sirotinec alebo útulňu pre práceneschopných

Najstarší človek sveta, 134-ročný náčelník indiánskeho kmedu

bedárov? Kolkým lačným udelili chleba? Vysmejú vás, bo nevedia čo je láska k bližnému. A kolko dobrodenia mohli by činiť tí boháči? Kolko slz by mohli utrieť? Keby v ich tvrdých srdciach prebývalo len trochu lásky Kristovej. A ver, že by to ani nepocítili. Čo je pár sto korún takému, ktorý sa na státisíce ba milliony vládze? A s takými pársto korunami nasýtli by sme tých bedárov, ktorí na seba sú ponechaní. Toto je najvážnejšia sociálna otázka, pred ňou nemali by sa skrývať majetní. V ich záujme je, aby sa chýlili k chudobe. S dobrosrdečnosťou naklonia si ju k sebe, po čom zanikne tá nenávisť, ktorou naladení sú chudobní proti bohatým.

Záhorský.

Ruský jazdec na sobe v Sibirsku.

Náš najväčší nepriateľ.

Dla všeobecnej mienky najvýtečnejších učencov sveta náš najväčší nepriateľ je alkohol. Táto pustošiaca a búriaca otravná miešanina. Tento vykynožiteľ všetkého, čo je vzácne; tento popudzovateľ sprostých a divých zverských náruživostí; tento usilový naplniteľ štatistiky trestnej spravodlivosti. Táto ohava v pomútených, zápálených modzgoch plodí zlostný, ukrutný žart, ktorý hneď vraždí hlavu majetnej rodiny, hneď zas povzbudzuje k divej, bezúzdnej pomste, aby manžel, otec podpálil strechu doma nad hlavami svojich dietok, svojej manželky.

Alkohol, lieh je nebezpečný tak pre jednotlivého človeka ako aj pre spoločenstvo. Proti alkoholu bojuje lekárska veda, škola, kostol, kultúra a najnovšie už aj značná čiastka spoločenstva a predsa fabrikujú ho slobodne a predávajú ho ešte slobodnejšie, ba aj pri ochrane všemohúcej liberálnej štátnej moci, bo on je äarárskym úžernickým predmetom, takzvaným monopólom. Je to nepochopiteľné! Nepodvratne ustálené je, že alkohol je otravou pre telo, otravou pre dušu, že úplne ničí celé rodiny, láme tie najkrásnejšie mladé sily, nesmierne škody spôsobuje v mravnom, duševnom a hospodárskom živote ľudu a napriek tomu predsa dovoľia, aby pre niekoľko millionov ročného dôchodku silou a mocou rozširovaly ho krčmy.

Štát povzbudzuje, vyzýva každoročne učiteľov, ako majú bojovať proti alkoholu, minister žiada od nich všeliaké štatistiky ohľadom alkoholu, nariaďuje protialkoholové dni, pálenice a krčmy ale rozmnožujú sa v hrozných rozmeroch a slabému ľudu viac a viac príležitosti zavadáva sa, aby ku každodennej výchove dietok potrebné svoje haliere obrátil na tú nešťastnú pekelnú otravu. Aké je to mámenie! Liberálni štátnici pre chvíľočný millionový ošoh náš úbohý zaslepený ľud ženú do záhuby, rozširujú zkažu, hmotné pustošenie, duševnú biedu telesnú chorobu a otravujú krv pokoleniam a pokoleniam. Hľa, tak vyziera to zbojnícke liberálne hospodárenie! Predavačov strichninu a arzénu prísne pokutujú, nešťastných bláznov pochovávajú do hrobov živých; dorábatelia rozširovatelia, predavači otravy alkoholu ale uží-

vajú úplnú slobodu a náramne bohatnú židovským úžernickým spôsobom. Aké to farizejstvo!

Ku týmto riadkom pohlo ma posledné pojednávanie levočského porotného súdu. Reč bola o presmutných následkoch užívania alkoholu. Levočský porotný súd zaoberal sa s jednou mladou spoločnosťou, ktorej celkcm pomútil rozum ten nešťastný alkohol a s jedným pálenkou otráveným pomstlivým zverským človekom. Prvej padol v obeť jeden ľudský život,

Hluchonemé deti španielskeho kráľa.

a druhému dva domy a pobočné staviská dvoch gazdov.

Ján Filla, Samuel Háner, Ján Valentin a Michal Ordelt švedlérski mladí baníci 1. apríla po strovení 13 litrov piva a hodne rumu, dobre dotrúnení vrátili sa domov. Keď prišli pred chalupu Ordeltovú, ten ich ešte zavolať na pohárik pálenky. Na veľký krik opitých zobudil sa tam spiaci ich robotnícky kamarát Jakub Stoklas. Okrikol ich, spitých mladých baníkov ale na to povzbudil ku nemilosrdnému žartu. Stoklasa vytiahli z jeho ložiska, obľali ho prv niekoľko vedrami vody, potom ho zavliekli ku potoku a hodili do ľadovej vody. Stoklas vy-driapal sa z neprijemného kúpeľa, chlapcom sa

ale zapáčilo trápenie nešťastného človeka a sotva že vyšiel na breh, chytili ho za ruky a nohy, niekoľko razy kolembali s ním v povetrí a hodili ho zase do potoka a tento nemilosrdný žart opakovali osem razy. Zmučený chlap vydrípal sa ešte raz z potoka, keď ale vyšiel na breh, celkom zmočený a zmrznutý vyvrátil sa a ostal ležať na zemi. Takto ho našiel jeden banický dozorca. Vložili ho do postele, ubohý ale viac nevstal. Dostal zapálenie pľúc a o dva týždne zomrel, Jeho manželka a deti upadly do veľkej biedy, nemá im teraz kto vyhľadávať každodenného chleba. Mladých opilcov pre zpáchanú vraždu odsúdili každého na jeden rok do žalára. To je veru veľmi malá pokuta!

Druhý pád. Štefan Katulyák z Teplice opitý prišiel z krčmy domov. Rodina ho prijala s pokarhaním, ba vyhnala z domu. Opilec odišiel s hrozbami. O niekoľko minút po jeho odchode v plameni stál celý dom. Zhorely ešte i dva susedné domy so stodolami. Katulyák sa ztratil a len v tretí deň chytili ho žandári v jeho rodisku v liptovskej Tepličke. Pri súde bránil sa s tým, že bol opitý a že nevie čo robil. Pre škodu z nepozornosti ohňom zapríčinenú odsúdený je na osem mesiacov do áreštu.

I v jednom i v druhom páde opravdovým vinníkom je: alkohol. *F. K.*

Zimné riadne zasadnutie spišskej stolice.

Dost pekne navštívené riadne zasadnutie stolice spišskej vydržiavané bolo desiateho decembra.

Nadžupan stolice o záležitostiach stoličných podal nasledujúcu úradnú zprávu: Prevedenie stoličného stavebného nariadenia stretávalo sa s nektorými ťažkosťami, nakoľko daktoré body jeho priveľké farchy uvalujú zvlášte na malé obce a preto za potrebné drží, aby v tom stavebnom nariadení prevedené boli sodpovedné zmeny. Verejná bezpečnosť bola uspokojujúca. Od 1. októbra do 1. decembra podžupanský úrad vystavil 262 cestovných passov do cudzozemska, teda o 14 viac ako v tom istom čase minulého roku.

Väčších prírodných nehôd neprihodilo sa od jásenného zasadnutia. Požiare pustošily:

28. septembra v Žakovciach so škodou 21.200, 2. okt. v Szepesárkic so škodou 1600, 16. okt. v Toporci so škodou 1040, 18. okt. v Kotterbachu so škodou 5170, 12. okt. vo Veľkom Lipniku so škodou 92.000, 29. okt. v Strázkach so škodou 16.100 a 20. nov. vo Verbove so škodou 3180 korún.

Verejný zdravotnícky stav v minulom štvrtroku bol tiež celkom uspokojujúci. Na osýpky v celej stolici ochorelo 136 (zomrelo 5), na šarlach ochorelo 113 (zomrelo 12), na zapálenie hrdla ochorelo 21 (zomrelo 5) a na brušný tífus ochorelo 13 (zomrel 1). Počet lekársko-polícajných pádov obnášal 20 a síce: spálili sa dvaja, nenadálou smrťou zomreli šesť, násilnou smrťou štyria, utopili sa piati, obesili sa dvaja a zastrelil sa jeden.

Hospodárske polozenie stolice napravilo sa natoľko, že svázanie tej čiastky ovsa, hrachu, trejky, otavy a kapusty, ktorá sa do konca septembra nedostala domov ako aj vyberanie krmnej repy a zemiakov, ktoré byly veľmi plané, šťastlivo zakončené bolo v teplom a suchom počasi. Malí gazdovia trebárs ťažko a neskoro ale predsa dokončili sejbu jásenného žita, na väčších hospodárstvach ale ani toho roku nemohli toľko jásenného žita siať ako by boli chceli. Jásenné siatiny zišly a vyvinuly sa dost dobre. V novebri sorali dost hodne rolí. Statok pásol sa až do prostriedka novembra a s tým sgazdovalo sa moc potavy. So sbožím a potravou sú gazdovia vôbec dostatočne zaopatrení, v zemiakoch ale v celej stolici panuje nedostatok, bo zemiaky byly plané a aj tie nedajú sa držať. Tak malí ako aj veľkí gazdovia dali si už moc zemiakov zadovážiť z iných krajov, a na jar obstarajú si ešte viac na sadenie. Aj to je neprajné pre hospodárov, že zbožie je lacné a sodpovedne nedá sa zpeňažiť.

Zdravotnícky stav lichvy napravil sa v minulom štvrtroku. Koncom novembra ošípané ružovou nemocou nakazené byly už len v 4 obciach. Ovčie sypanice vystúpily v dvoch obciach starolubovenského okresu. Lichvacie jarmoky vydržiavané byly bez prekážky, byly ale veľmi slabé. Pre nedostatok kupcov klesla cena lichvy, zvlášte rožného statku, Pastvy následkom teplého slnečného počasia byly výtečné.

Spiškosobotský čestný hlavný slúžny Ján

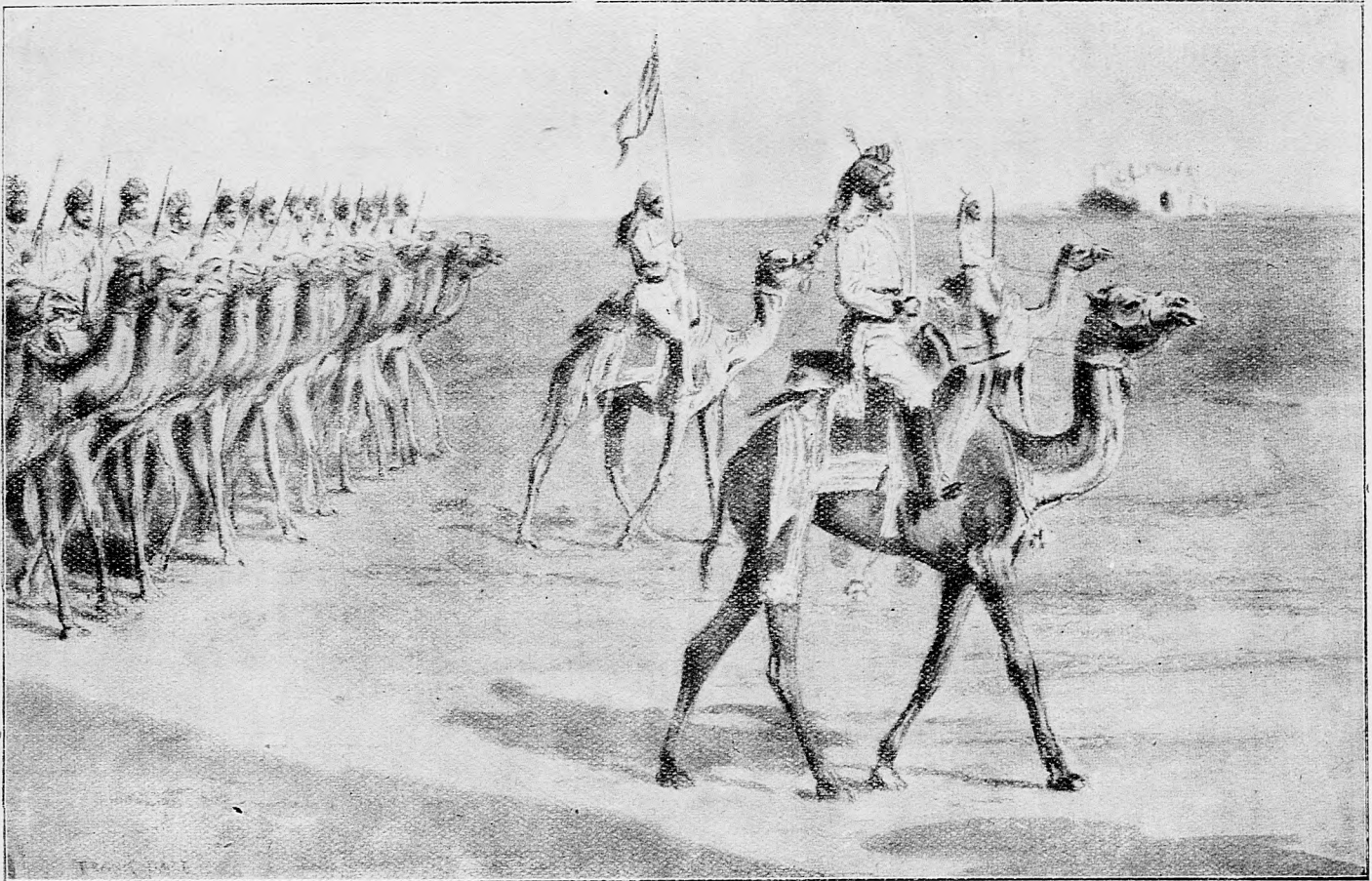
Urbányi šiel na odpočinok s ročitou penziou 4400 korún. Spišská stolica do sanatoriumovho spolku uhorských učiteľov a do krajinského spolku na podporu slepých za zakladajúceho člena vstúpila so 100—100 korunami. Cieľom zmenšenia vysťahovania sa, utvorené boli okresné výbory. *Stoličný výborník.*

**Krestania katolíci, organizujte Kato-
lícku Ludovú Jednotu!**

lež len pod tou podmienkou, keď každý, kto prijme jeho dary, zriekne sa ľudskej hodnosti, samostatnosti, mužského presvedčenia a s telom i dušou stane sa mungovským otrokom. Na takéto podmienky nepristane žiaden zdravého rozumu človek. Statočného smýšľania politik vôbec ani do reči nepustí sa s Tiszom!

Smutný nový rok mungov.

Aj mungom svitol nový rok, len že nie

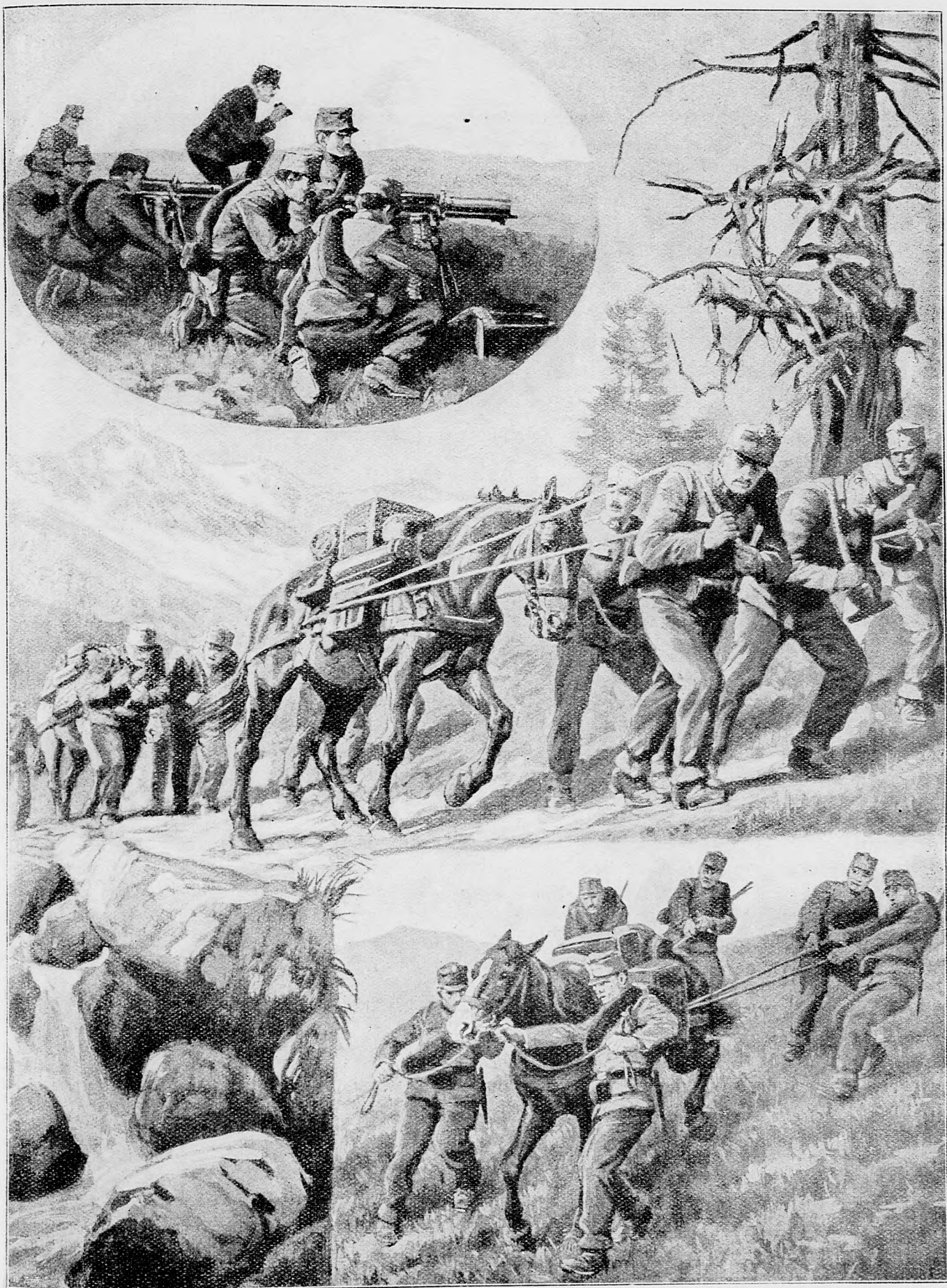

Oddiel arabských jazdecov.

Kto sa topí aj britvy sa lapá.

Tisza konečne nabliada, že páchanie ďalších nezákonností, vytváranie a vyhadzovanie vyslancov opozície z parlamentu, zpotvorenie poročných súdov, utlačanie práva shromažďovania sa a slobody tlače, lífrovanie stá a stá-millionov do Viedne, na posmech hlúpy volebný zákon, ku každej podlosti hotová väčšina, ba ani revolvermi a ostrými šablami ozbrojená parlamentárna stráž nemôže ho udržať na vláde, a preto na všetky strany dal sa pokonávať. Machloval s Horvátmi, pakluje s Rumunmi, sľubuje každému i hviezdičky z oblohy nebeskej,

veľmi veselý. V Mungovskom klube nemali komu predniesť ich blahoželanie. Gróf Khuen-Héderváry predseda mungovskej strany dostal vraj influenzu a k novému roku ani neprišiel do hlavného mesta. Táto influenza ale nebola natoľko neprijemnou Hédervárymu, ako celej mungovskej strane. Vážnejší mungovia hneď aj badali, že medzi Tiszom a Hédervárom čosik neni v poriadku. Ich tušenie aj Hédervár potvrdil osvedčením, z ktorého všetko iné vysvitá, len to nie, že vo všetkom schvaluje Tiszovú politiku. V mungovskej strane panuje rozklad. Mnohí mungovci nevedia čo počať, bo pre opozíciu, ktorá im prísne hľadá na prsty, nemôžu ďalšie

Cvičenie oddieľu rýchlostrelcov vo vysokých vrchoch.

panamy páchať. Mnohí zas božia sa o ich mandáty, bo nahliadajú, že pre Tiszové násilensťva a nezákonnosti zhnusili sa ich voličom. Nový rok teda smutne sa začal pre mungov a zakončí sa ešte smutnejšie, keď všetci samostatní kresťanskí občania postavia sa na nohy, podajú si ruky k vykoreneniu Tiszovho korruptného systému a panamistov.

Noví tajní radcovia.

Minister pravosudia Eugen Balogh, minister vnútra Ján Sándor a minister obchodu barón Ján Harkányi vymenovaní sú za skutočných vnútorných tajných radcov. Nech žijú tisíc rokov, ale hneď!

Z horvátskeho snemu.

V horvátskom sabore (sneme) dľa predpisu zákonov 5. januára do uhorského snemu vyvolili štyridsať vyslancov a troch členov do uhorskej snemovne veľmožov. Z vyvolených 38 sú členovia srbsko-horvátskej koalície a len piati sú unionisti. Horvátsky bán barón Iván Szkerlec aj pri tejto volbe utrpel porážku. To sú Tiszové úspechy v Horvátsku!

B E S E D N I C A.

Starý zvonár.

Hej, veru v tom čase nebol každý taký pán v svojej dedine, jako bol pán Štefan Sirota, ktorý bol kostolníkom a zvonárom v jednej osobe. Okrem toho on bol i «hlavou» dediny a u nich «hlavou» dediny nebol šuster, jako to inde býva. V lete, v zime a vždy nosil jednu a tú istú čapicu a jeden pár botov, súc toho presvedčenia, že jedon kostolník nesmie sa parádiť, bo jeho život skrze zvonenie vždy je v nebezpečenstve, no a potom takému človekovi, ktorý sa parádi, aj vrabec ľahko zlomí rohy.

Veru mal vážnosť náš Štefan pred každým, ale najviac pred deťmi. Keď prišiel so svojou starodávnou fajkou pred kostol a videl tam deti, že sa hrajú na peniaze, vtedy veru bolo ho počuť aj hrešiť:

— Hej, sto striel do vás! Už zase?

Na tom bol vždy veľmi napálený, keď videl, že sa deti hrajú na peniaze, bo vždy si myslel, že tieto deti keď sa im to nezabrání, ešte peniaze budú falšovať volakedy. Ale on vedel nielen hrešiť, lež keď mal dobrú vôľu aj rozprával im, zavolajúc ku sebe už tých múdrejších chlapcov. Vždy im vyprával o vojnách, o tých v ktorých aj on bojoval. Keď už všetkých chlapcov mal okolo seba, začal:

— Kde sme to prestali včera? Ozaj, už viem, tam pri tom moste... No áno, hovorím, jako ten Nemec na mňa išiel, hej, veru som ja tomu ukázal! A potom keď...

Nemohol ďalej rozprávať, bo akkurat sa približoval pán farár. Štefan pohrúžený do rozprávky aj zabudol, že má zvoniť na litánie. Potriasol kľúčami a išiel na vežu.

Hej, veľa chlapcov pžeralo za ním, ale veru darmo, bo nepustil tam nikoho. A dokial on bol zvonárom, krom hlásnika ani sa tam nedostal nikto. Bože chráň, žeby sa jeho zvonov volakto detkol. Hneď by krk vykrútil tomu nešťastníkovi.

Tak mal rád tie zvony, jako keby jeho deti byly bývaly. Keď začal zvoniť, celá dedina počúvala s radosťou, jako hučia tie medenné srdcia. Ale v siedmych stoliciach ani nevedel nikto tak zvoniť, ako on, a veru aj bol na to pyšný.

Keď tie dva maličké zvony hučaly, vždy myslel že je vo vojne. Nebolo ničoho na svete, za čo by on dal svoje zvony, bo vždy myslel, že sú to jeho zvony.

— Len keby — hovorieval — ešte raz taká vojna vypukla, v jakiej som bojoval, vtedy by som s radosťou pristal na to, aby kanóny uliali z mojil zvonov.

Raz pred večerom chystala sa veľká búrka. Hrmelo, blýskalo sa a ťažké kvapky dážďa padaly na suchý piesok.

Náš starček dľa svojho zvyku, jako len mohol, ponáhlal sa na vežu, aby zvonil proti búrke. Hučaly bučaly zvony, už až prekričaly to strašné hrmenie. Ale darmo, nijako nemohly utíšiť tú strašnú búrku. Hrom udieral za hromom a odrazu nasledovalo jedno strašné zarachotenie, jako keby sa celé nebo bolo srútilo. Hrom udrel do veže. Dva zvony ešte po raze udrely a potom bolo čuť len strašnú búrku a ohlušujúce hrmenie. Veža začala horeť. V tejto chvíli zvonárovi nebolo možno pomáhať, Len keď už strecha zhorela, niekoľkým smelým chlapcom podarilo sa dostať sa na vežu a tam našli dva zvony roztopené. Hľadali zvonára, ale ho nemohli najst. On už bol v nebi.

Jeho zvony jemu zvonily posledný raz...

Zaujímavá kniha.

Túto malú historku rozprávajú vo Viedni o jednom veľmi bohatom arcikniežatovi a o jednom ľahkomyseľnom barónovi, ktorého arciknieža má veľmi rád.

Barón, ktorý každodenne zabáva arciknieža, bo tento už ani nevie byť bez neho, v jedon deň s týmito slovami obrátil sa ku arcikniežatu:

— Bojím sa, vaša výsosť, že vás dnes večer vôbec nebudem zabávať.

— Nuž a čo že vám je, drahý barón?

— Vaša výsosť, ja som nevýslovne smutný.

— Smutný? Vy?

— Áno, ja.

— A prečo?

— Vaša výsosť, ja som včera hral a veľmi veľa som prehral. Nemám toľko, koľko som prehral.

— No, preto nebuďte tak veľmi smutný. Veď úver ešte máte.

— Oh, mňa už nemožno potešiť.

Arciknieža riekol veselo:

— Nemožno? Tu je ku príkladu divadlo.

— Nudím sa v ňom — odpovedal barón.

— Nuž teda tam máte... lásku!

— Ani tá ma nezaujima,

— Šport?

— O tom už viac ani počuť nechcem — odpovedal barón.

— Tam vám ešte vždy pozostávajú knihy, ktoré môžete prečítať — riekol arciknieža.

— Ja som už všetky knihy prečítal — povedal barón.

— Neverte — usmial sa arciknieža. — Ja vám pošlem zajtra jednu knihu, ktorú ste ešte nikdy nečítal a o ktorej viem celkom iste, že sa vám veľmi bude páčiť.

— O tom pochybujem, vaša výsosť.

— Ale ja vám hovorím — riekol arciknieža — že sa vám bude páčiť. Len choďte vy domov, spite pokojne a zajtra už budete veselší.

*

Na druhý deň rano barón dostal sto kusov tisícokorunových banknot, ktoré boli zaviazane vo veľmi peknú knihu. Radosť baróna bola nekonečná. Stotisíc korún! Teda môže zaplatiť to, čo prehral v kartách a čo ostal dlžný. Rýchle spočítal, že koľko je dlžný a po tomto spočítaní vysvitlo, že keď všetko zaplatí, ešte aj tak ostane mu toľko peňazí, ktorými sa trebárs aj za celý rok môže kartovať.

Jedným rýchlym pohybom roztrhol podivne krásnu väzbu bankoviek a išiel do klubu.

*

Za osemaštyridsať hodín prehral všetkých stotisíc korún, prirodzene bez toho, aby svoje dlžoby bol zaplatil.

Čo teraz bude s ním?

Čo bude teraz robiť?

Nuž robil toto.

Sadol si a napísal list arcikniežatu a síce nasledovný:

«Vaša výsosť!

Knihu, ktorú ste mi laskave ráčili poslať do daru som dostal a prečítal som ju. Jaká je to krásna kniha, a jako znamenite ste ráčili povedať, Vaša Výsosť, že sa mi táto kniha bude páčiť a že ma poteší! A skutočne som potešený, Vaša Výsosť. A teraz mám už len jednu, jedinú žiadosť a síce tú, keby som mohol dostať pokračovanie tejto veľmi zaujímavej a rozčulujúcej knihy...»

Keď sa barón na druhý deň rano zobudil, doniesli mu práve takú knihu. Bolo v nej stotisíc korún. Ale keď pozrel nápis na knihe, prekvapený čítal nasledovné:

«Sväzok druhý a posledný.»

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ novoročné blahoželania zo stránky kráľovskej rodiny prijal v Schönbrunne. Blahoželanie najvyšších cirkevných a svetských hodnostárov Uhorska v mene jeho veličenstva v budínskom hrade prijal uhorský hlavný dvormajster knieža Mikuláš Pálffy.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Csernoch z príležitosti nového roku holovanie a blahoželania arcikapitulie ostrihomskej, ústredného duchovenstva, vojenských, stoličných a mestských vrchností blahosklonne prijal v arcibiskupskom paláci v Ostrihome.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v XIII. obežníku minulého roku upozorňuje duchovenstvo, že dľa nariadenia blahej pamiatky pápeža Leva XIII. vo sviatok Zjavenia Pána, totižto sv. Troch kráľov v každom kostole milodary treba sbierať pre missie afrikánske a spolu obšírne vysvetľuje tieto missie a na vedomie dáva, že z veľkodušnej štedrosti istého dobrodinca pre každý kostol, cestou redakcie listov sv. Antona, zdarma možno dostať sochu sv. Antona Paduanskeho. 28. decembra osv. pán biskup v sprievode dvorných duchovných odcestoval do obce Szilvášapáti, kde slávnostne posvätil obetivosťou horlivých veriacich zaopatrené zvony. Správa domovne sv. Jozefa opustených detí, 30. decembra vo veľkej dvorane katolíckych tovaryšov zariarila vianočnú slávnosť, z ktorej príležitosti chudobné opustené deti obdarované boli odevou a inými osožnými predmetami. Na tejto slávnosti prítomný bol aj osvietený pán biskup. V spolku katolíckych tovaryšov 26. decembra a 1. januára zariadené boli divadelné predstavenia. Katolícky čitateľný kruh 28. decembra odbavoval vianočnú slávnosť, na ktorej rečnil podpredseda kruhu kaplán Jozef Csárszky a prednášku s názornými obrazmi držal Ján Lacza. Na domoveň sv. Jozefa darovali: pani Ferdinandova Rozman 50, Ján Balogh a jeho manželka 45, kassa nábožných fundácií 20, Rudolf Kerekes farár z Homonny 10, Anton Mikita farár z Ternye 5 a istý bezmenný 1 kor. Spolku katolíckych tovaryšov Ján Balogh a jeho manželka darovali 40 korún. V obciach Boldogkőváralja a Hejeze cez vianočné sviatky zariadené boli divadelné predstavenia na ktorých vo veľkom počte súčasťnilo sa obecnstvo.

Z biskupstva spišského. Skut. vn. tajný radca, osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom

15. obežnom liste spomína svoju úradnú rímsku cestu, na ktorej sv. otcovi zprávu podal o náboženských záležitosťach svojej diecese, pred námestníkom Kristovým vyzdvihnúc dobré mravy, pevnú vieru svojho ľudu ako aj dobrú vôľu ohľadom napredovania v náboženskom živote. Osvietený pán biskup z príležitosti svojho šťastlivého navrátenia sa z Ríma, srdečne pozdravuje svoje kňazstvo a skrze kňazov i svojich milých veriacich a oznamuje, že svätý otec na znak svojej otcovskej lásky celému veriacemu stádu spišského biskupstva udelil s plnomocnými odpuskami spojené pápežské požehnanie. V 16-om obežnom liste osvietený pán biskup dáva na vedomie, že kňazské braterstvo sv. Jozeta, ktoré svoje sídlo má v Spišskej Sobote, prítomne spočíta 58 údov. Potom oznamuje, že z dovolenia pápežovho pôstnu dišpenzáciu udeľuje i na rok 1914. Aj to oznamuje, že v zotreté sviatky žiadnemu kňazovi nevoľno dva razy sv. omšu slúžiť. — Osvietený pán biskup na vystavenie tretej r. k. školy v Zakamenom dal podpory 1000 korún.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Zastupiteľstvo hornodieckej pomocnej akcie pre malých hospodárov onedlho z polovice z Munkáča do Prešova má byť preložená, čomu veľmi tešia sa doteraz zcela zanedbaní tunajší malí hospodári. Podžupan Jozef Tahy od 1. októbra do 30. novembra teda cez dva mesiace vydal 270 cestovných passov do Ameriky asice pre mužských 94, pre ženské 17, teda o 67 viacej ako lanajšieho roku v tom istom čase. Smutná vec je že náš národ hromadne hrne sa do cudzého sveta, kdežto aj doma každý môže najst prácu a zárobok, keď sa mu len chce pracovať. Lenže mnohých k vysťahovaniu namlávajú platení agenti a nesvedomití ľudia. Mnohí zas nazdávajú sa, že v Amerike dolláre tak rastnú po uliciach ako u nás hriby v horách. Až keď prídu do Ameriky svitne im v hlave. Nahliadnu, že sú oklamani, vtedy je ale už pozde. — Na vianočný stromček domovne tunajších slepých darovali: Spoločnosť kolkárne 14, vdova Emília Pondelicsek 10, pani podžupanová Jozefová Tahy 6, Jozef Poloczek 5, Bialka a Lili Müller 2, vdova Ervina Benigni 5, pani Karola Jakša 5, vdova Irma Jánossy 5, bezmenný 5, Štefan Dessewffy 4, pani Arpádova Palesch 4, Marianna Pudschalky 1, Artur Poloczek 2, pani Kolomanova Radvány 1 kor. Okrem toho mlyn veľkého Šáriša 1 vrecu múky, Gregor Kirebmayer 4 vrecu zemiakov, pani dr. Vilhelmova Sarudy koláče, panstvo Semseyho vianočný stromek.

Chýry zo Spiša. Mariánska kongregácia levočských paní na podporu katolíckej tlače dala 54 korún 26 halierov. Kéžmarskému kupcovi Neugröschlovi v tieto dni ukradol dakto zimný kabát, v ktorom nachádzaly sa dve zmenky po jednej vystavené na 600 korún. — Mesto Geinica rozpočet na tento rok obnáša príjmov 293.134 korún 75. h., výdavkov ale 281.893 korún 92 hal. a tak bolo by zvýšku 11.240 korún 83 halierov. V Spišskej Belej 23. decembra volili nový mestský úrad: mešťanosom sa stal Julius Ludvig, radcom

Fridrich Róth, mestským pravotárom Béla Weisz, podnikníkom Adolf Niházy, protidozorcom Daniel Féltsch, lesným opatrovníkom Ján Budovsky a mestským gazdom Albert Krausz. — Kéžmarského 27-ročného súkromného úradníka Manuela Navrátila 20. dec. zadusil uhličný plyn. — Alexander Tóth, bývalý prenajíomník Smrdžonky po pobožnom prijatí sv. sviatostí v 67-om roku života 25. dec. zomrel v Krompachoch. — V Harichovciach 21. dec. neznámi zloději vlámali sa do obecnej krčmy a ukradli niekoľko korún a cigaretle. Levočský r. k. učiteľ Mikuláš Fedor za spravovanie levočskej ľudovej knižnice od krajinského hlavného dozorstva muzeumov a knižníc dostal odmeny 50 korún. — Nižnošumavský učiteľ Lenard Bleha za učiteľa prešiel do trenčianskej obce Kolaróc a vyšnošumavský učiteľ Ján Mestyaneck do Morvamogyoród.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Biskup Vilhelm Fraknói na vydanie dejepisu uhorských umelectví obetoval 100.000 korún. — Rožňavský kanonik Geza Marsó z príležitosti svojich 80. narodenín kňazskému penzijnému fondu diecese daroval 2000 korún. — Ostrihomský kanonik Michal Bogisich na cieľe cirkevného spevu složil základinu 1000 kor. Katolíckemu Školskému Spolku darovali: veľkováradský biskup gróf Mikuláš Széchenyi 300 a rábski kanonici Mohl a Balics po 100 kor. — Na podporu katolíckej tlače obetovali: veľkováradska r. k. kapitula 4000, čanádsky biskup dr. Julius Glattfelder 1000 a veľkováradský biskup gróf Mikuláš Széchenyi 500 korún.

V baňskobystrickom biskupstve v tlačovú nedeľu na podporu katolíckej tlače sossbieralo sa 1546 korún.

Vysviacka grécko-katolíckeho biskupa prešovského. Dr. Štefan Novák, nový osvietený pán biskup prešovský vysvätený bude 11. januára. V ungvárskom sídelnom chráme biskupskom vysvätia ho osvietení páni biskupi Anton Papp, dr. August Fischer-Colbrie a dr. Jozef Lányi.

Zlatá omša. Nitriansky opát-kanonik Jozef Michalik 21. decembra slávil 50-ročné jubiläum svojho kňazstva. Jubilant narodil sa roku 1840. v Nitre, dňa 20. decembra r. 1863. vysvätili ho za kňaza, r. 1890. vymenovali ho za titulárneho opáta, r. 1903. za hlavného školdozorca pre stolicu trenčiansku a roku 1902. stal sa hlavným školdozorcom pre celú diecesu. Od roku 1902. je členom nitrianskej kapituly. Jubilant z príležitosti svojej zlatej sv. omše na verejné cieľe obetoval 10.000 korún. Zlatú sv. omšu slúžil v kostole milosrdných sestier v Nitre.

Smrť jedenadväťdesiat ľudí. V Calumete, v centre kovových ložísk štátu Michigan (v Amerike), kovoví robotníci už od 5 mesiacov štrajkujú. Robotníci nachodia sa v hroznej biede. Štrajkový výbor uzavrel, že pre deti štrajkujúcich usporiada slávnosť vianočného stromu, čo sa 24. decembra večer aj stalo v jednej obrovskej šope, ktorá mala len jeden východ. Na slávnosť prišlo asi 700 osôb, žien, mužských a detí a čo-

skoro započalo sa rozdávanie darov. Sotva začaly rozdávať dary, jeden bradatý neznámy človek nakukol do dvier a zkríkol: «Horí!» Povstal nato náramný strach, ľudia sťa šílení bežali ku dverám, ktoré ale čoskoro boli zatarasené mrtvolami zadlavených ľudí. Odohraly sa tie najukrutnejšie výjavy. Rodičia opustili svoje dieťky, chlapi zadlávali ženské a deti, každý sa staral už len o svoj život. Keď potom vysvitlo, že ani nehorí, už nebolo pomoci. Strašnej katastrofe padlo v obeť dovedna 91 osôb asíce 39 dievčienec, 21 chlapcov, 15 mužských a 16 žien. Všetkých zadlávali bezprosredne pred dverami. Obete sú prevažne Angličania, Taliani a Poliaci. Keď hasičia prišli, marne konštatovali že ich zaviedli, už len toľko mohli robiť, že zadlavené mrtvoly vyniesli na ulicu. Že kto je bradatý zlosyn, ktorý hroznú katastrofu zapríčinil, nemajú ani len tušenia.

Hojné Božské požehnanie. V obci Benefala (st. turčianska) manželka bieraša Gustava Tarabu porodila trojčatá. Tak novonarodeniatka: dve dievčence a jeden chlapček, ako i matka pomerne ku okolnostiam dobre sa cítia.

Od hlavy až po päty

keď Vás čo bolí, upotrebujujte

FELLEROV BYLINNÝ ELSA-FLUID a ELSA-PILULE.

Zbytočné je vypočítat bolesť utišujúce, liečenie prinášajúce, dobre činiace vlastnosti týchto Fellerových Elsa-výrobkov, lebo už od mnoho rokov tisíci trpiaci sa presvedčili, že sotva môže byť ešte lepšieho ľudového a domáceho prostriedku a ani jeden z mnohých napodobení proti lámke, reume, pichaniu v bokoch, trhaniu v údoch, influenci, boľeniu rúk, nôh, hlavy, zubov, chrbta, bolesti v križoch atď. a — ako sa už hovorí — «podobných prostriedkov», nebo! vstave tieto spoľahlivé, dokázané výrobky prevyšit, ale musia byť pravé a takéto dostanete u

E. V. FELLER

lekárnik v Štubici, Kostolná-úlica č. 18.

(Záhrebská stolica.)

a síce — z pravého Fellerovho Elsa-Fluidu 12 malých, 6 dvojitých skleníc alebo 2 špeciálne sklenice franko za 5 korún a z Fellerových Elsa-pilúl na prehnanie 6 škatuliek franko 4 koruny.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

HOSPODÁRSTVO.

Aby sliepky aj cez zimu dobre niesly.

Veľmi dobre vieme, že aké sú vajcia takto v zime vzácné a drahé. Opatrná gazdiná sa síce vopred zásobila jasennými vajcami na zimu, ale takéto odložené vajcia sú predsa len nie také čisté, nemajú takú dobrú chuť, ako čerstvé. A mestský ľud, ten je na takéto volačo tiež veľmi háklivý, ale potom za to, čo sa mu páči, aj dobre zaplatí.

V takýto čas v Budapešti je jedno vajce za 12 halierov, ale aj na vidieku, tí, ktorí vajca skupujú, neprijmú za šesťák menej ako tri vajcia. Ako by to dobre bolo v takýto čas, keby sliepky našich gazdiniiek z toho, čo na jar a cez leto vedia, nabok odložily volačo a keby aj cez zimu tak hojne niesly vajcia svojim gazdinkám. Nuž ono rozumným spôsobom sliepky aj možno prinútiť ku tomu, aby aj cez zimu lepšie niesly, lenže pravda, v tomto ohľade nesmieme mať voláke prehnane žiadosti.

Aby sliepky aj cez zimu dľa možnosti čím najlepšie niesly, na to gazdinkám dávame nasledovné rady:

1. Len také sliepky nechajme na plemeno, ktoré veľmi dobre nesú a len takých kohútov nechávajme, ktorí pochodia od takýchto sliepok. Žlté orpingtonky môžeme odporúčať na križovanie s našimi obyčajnými sliepkami.

2. Na zimu nechávajme len mladé sliepky. Odporúčateľné je nohu sliepky každý rok poznačiť obrúčkou a vyše štyrročnú sliepku alebo takú, ktorá pre inú príčinu nezodpovedá, v jaseň treba zarezat alebo predať.

3. Zarezané alebo predané sliepky treba na radit takými mláďočkami, ktoré sa čím včasnšie na jar uliahly. Včasné mládky už v jaseň začnú niesť a pri dobrom chovaní ani cez zimu neprestanú donášat vajcia.

4. Sliepky v jaseň treba veľmi dobre chovať, aby čím včasnšie mohly začat niesť. V jaseň dobre chovaná sliepka, ak je i potom dobre opatrovaná, ani cez zimu neprestane niesť vajcia. Ohľadom dobrej opatery najprvšia a najhlavnejšia požiadavka je čistý a dobre teplý kurinec.

Hydinu aj cez zimu často treba čistiť, čo je tým ľahšia úloha, bo vtedy proti príživníkom netreba tak silne bojovať ako v lete. Chlivec (kurin) pre sliepky — a toto prizvukujeme — má byť teplý. Najlacnejšie kachle pre sliepky sú maštale. Veľmi dobrý kurinec (v zime) pre sliepky je taký, ktorý je prilepený ku maštali pre kone alebo pre lichvu, ale ešte lepší je taký, ktorý je postavený medzi dve maštale, z ktorých obidvoch malým oblôčkom prechodí teplota do kurinea. Dobrý kurinec na zimu je aj ten, ktorý asi na pol metra leží v zemi.

Kurinec možno aj tak hriať, že nanosíme doňho maštálneho hnoja asi na pol metra a dobre ho utlačíme.

O niekoľko týždňov, keď tento hnoj už prestane hriať, vynosíme ho na hnojisko a do kurína nanosíme čerstvý trus.

Kde sa o sliepky takto starajú, tam sa nemusejú báť toho, že cez zimu nebudú mať vajcia. Nielen že ich budú mať na svoju potrebu, ale aj pekný groš budú môcť utržiť za ne.

~~~~~

Nedeca (Spiš)

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Mnohovážený pán Redaktor! Ráďte prosím tento dopis uverejniť v našom Kresťane.

Len teraz som sa dozvedel, že prekrásne umelecké obnovenie nedeckého kostola s peknou novou väzou dovedna stálo 65.000 korún. K tomuto obnosu prispeli Šalamonská familia ako patrón dala 7000 kor., poverenie krajinských umeleckých pamätostí 5000, osv. pán biskup spišský dr. Alexander Párvy 3000, z nedeckej kostolnej kassy vzalo sa 22.785 kor., nedecká politická obec obetovala na hodiny väzové 1400 korún a čo ešte chybovalo k 65.000 korunám, to veľkodušne složili tak v Amerike ako aj doma bývajúcí obetivaví veriaci. Nedeckých farníkov zaiste neminie hojná božia odplata.

Veľký bol žal nedeckých veriacich, keď 11. mája r. 1895, v strašnom obni zhorel kostol a roztopily sa i zvony, ale tým väčšia je prítomne ich radosť, bo ich kostol je teraz o mnoho krásnejší ako bol pred ohňom.

Horliteľ za ozdabu chrámov Božích.

***

Ružomberok.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kresťane».

Mungovci u nás nie sú spokojní s ablegátom An-gyalom. Hladajú iného, ale čo, veď v meste sa všetci smejú, nemôžu najst ľudí, čo by sa už teraz vopred okolo neho shrnuli. Išli na isto k jednému a ten im povedal: «ja som košutista», druhý S. «ja som nie panamista», tretí ale tak ostro ich odpravil: «Ale idte že do pekla, veď ja som nie mungó». Našej ludovej strane prajem, aby v tento nový rok bola hore vysoko povýšená, mungovcom ale, aby boli shodení do najhlbšej priepasti.

S úctou

Starý volič.

***

Richvald (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom Kresťane.

V mesiaci decembri obnášala u nás sprcha v podobe dažďa 28 milimetrov a v podobe sňahu 46 milimetrov. 29. decembra napadlo dažďa na 22 milimetrov. Dni bez sprchy bolo 15.

Pozorovateľ ombrometrickej stanice.

Spisy redakciou odporúčané.

«Dobrý vojak» má nápis to veľmi drahocenné dielko, ktoré dostať za 20 halierov u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszleány. Každý rekrút by to mal mať, vtedy by sa rodičia nemuseli báť, že ich bedlive vychovaní synovia by prišli na vojenčine o mravnosť, o pobožnosť a poctivosť. Veľmi vrele odporúčame tento výborne zajímavý sošit.

«Sviatosť birmovania». Druhé vydanie. Dostať za 10 halierov u dra J. Janda v Nyitrapereszleány. Pri zápise k birmovke každý birmovanec by mal dostať do ruky túto znamenitú knižočku, ktorej cennosť nedá sa písať. Len toľko tvrdíme: Vezmi a čítaj,

Brezňové kvety (Sňaženky) *Malému Ježiškovi* — po drukýkrát vydáva — S dovolením arcibiskupským: Rad otov karmelitov, V., Budapešť, VI., Huba-utca 12.

2. Svätý Otec Paduanský. Modlitebná knižka k úcte tohoto veľkého sv. Divotvorca. Spísal P. Štefan Soós kňaz radu karmelitov. Preložil Richard Oswald, s dovolením cirkevnej vrchnosti. Šieste vydanie 30—40 tisíc. Vydal Budapešťanský kláštor karmelitov. Cena v plátenej vazbe 60 hal.

3. Päťnásť Tajemstvi Svätého Ruženca, v barvených obrázkoch cena 40 hal.

K dostaniu sú tiež *škapuliare* pre deti a dospelých so *slovenskými lístkami ku prijatiu členov*, ďalej sv. ruženca a medaillony v najväčšom výbere. Adresa: Kláštor otcov Karmelitov, Budapešť, VI. Huba-u 12.

Svatozemského komissariátu púť do svätej zeme r. 1914. Odchod 27. júna. Návrat 31. júla. Smer cesty: loďou po dunaji dolu po Černovodu—Constanza—Carihrad—Smyrna—Beyruth—Caifa—Carmel—Nazarret—Tabor—Tiberias, (do konca po lodi) Kafarnaum—Caifa (v Gelilei sdržovanie sa cez 4 dni) Jaffa—Jeruzalem. Betlehem—Svätý Ján—Betánia—Jericho—Mrtvé More—Jordan—Jeruzalem (v Judeji sdržovanie sa cez 8 dní) Jaffa—Beyrut—Portsaid—Kairo—Alexandria (v Kaire sdržovanie sa cez tri dni) Brindisi—Triest—Budapest. Toto je jediná úradná bezpečná a v svätej zemi obľúbená púť. Cena púte: I. trieda 900 kor., II. trieda 700 kor., III. trieda 350 korún s celým zaopatrením z Budapešte a z piatky do Budapešte. Prihlásiť sa možno: Budapešť, II., Margitkörut 3.

Vinu

toho, že sa dieťa alebo trpiaci bez pomoci hynúť nechá, nechce zaiste nikto na svoje svedomie vziať. Slabým deťom donáša **Fellerov pravý šfukový pečenkový tuk** rýchle zotavenie, zosilnenie, pribúdanie na váhe a odporu schopnosť proti chorobám. Chudokrevné, škrofulosné a na žlazy trpiace deti a dospelí ho veľmi radi užívajú, pretože je úplne bez zápachu a bez chuti. Kojacím matkám poskytuje mlieko a nové telesné sily. Čistému, opravdu pravému tuku najjemnejšej jakosti, ako je tento, by sa mala dľa výpovedi mnohých lekárov, len predsa prednosť dať pred všetkými smiešaninami a emulsiami. Tento obsahuje na každý pád viac účinkujúcich čiastok. 2 sklenice za K 5.— franko zasiela lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

Odkazy redakcie.

J. B. Ch. Dostali sme a uverejníme najbližšie. — Alfonsko P. Ráče prepáčit. Kôň má štyri nohy a podkne sa dakedy. Udeľ Vám Boh hojného požehnanja. — J. O. Č. Veď len oslavujte toho vašeho mungovského poslanca. Jestli to všetko vykonal čo o ňom vypisujete a o čom ostatne svet nevie, zaslúži, aby ste mu postavili sochu — zo snahu.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 7. januára.

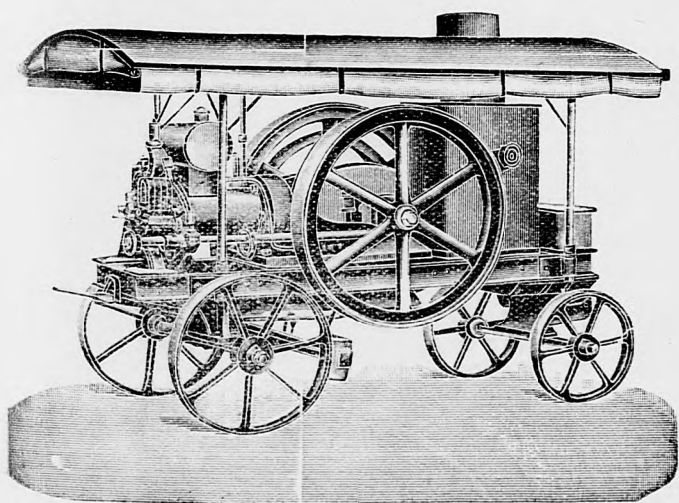
Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	21.20—22.40
» stonobelohradská,	«	21.00—22.20
» peštianska,	«	21.00—22.65
« banátska,	«	21.00—22.80
Raž prvotriedna	«	16.25—16.45
« druhotriedna	«	—
Jačmeň prvotriedny	«	13.40—14.80
Ovos prvotriedny	«	15.70—16.90
« druhotriedny	«	14.00—14.50
Otruby drobné	«	10.00—10.20
« hrubé	«	12.00—12.20
Kukurica	«	12.30—12.60
Rasca (kmín)	«	78.00—81.00
Sošovica čistá	kor.	40.00—76.00
Hrach lúpaný	«	29.00—56.00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30.00—32.00
Mak	«	72.00—75.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	1820	1790	1760	1730	1700	1660	1580
č.	7	7½	8				
K.	1480	1380	780				

Za 50 kilogrammov i s vrecem.

Strova:	
Fazula strakavá	« 18.00—20.00
Fazula veľká biela	« 23.50—24.50
Proso	« —
Datelinové semä červená datelina	« 185.00—200.00
« lucerna	« 120.00—170.00
Konopné semä	« 26.00—26.5
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 42.0—4.30
Zemiaky (hornouhorské) ruzové	kor. 4.70—4.90
« žlté	« 5.70—5.900

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	130.00—131.00
Slanina mestská 4-kusová	«	105.00—106.00
« 3-kusová	«	116.00—17.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	41.00—46.00
« White-Star (***)	«	36.00—40.00
Cukor v klobúkoch	«	80.50—81.00
« kockový	«	82.50—83.00

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena pre «Krešťan»-a:

na celý rok	4 koruny,
na pol roka	2 koruny,
na štvrt roka	1 koruna.
Do Pruska: na celý rok	6 korún.
Do Ameriky: Na celý rok	8 korún.

Administrácia Krešťana.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochoťne poslúži s cennými rozvrhmi!

Stroje pre hospodárstvo

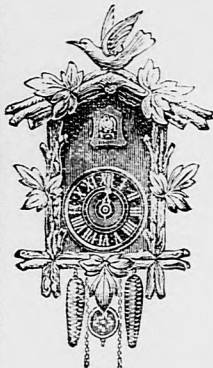
parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky, mlátačky, fukáry atď. dodá vám najlepšie a najdokonalejšie za miernu cenu, našská krešťanská firma:

F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

Kukučkové hodiny K 8.50

Číslo 4453 pekne rezaný šild s ozdobou vtáka, číslice z kostí, volá hlasne hodiny a polhodiny, 32 cm. výšky, komplet s 2 bronzovanými pondusami, presne regulovaný I-a škótsky stroj K 8.50. — Číslo 4598 najlacnejšie kukučkové hodiny pekna rezané bez naktadu vtáka K 7.50. S bohato rezaným šlitom s jelenom alebo s veверицoу K 11.—, 15.50, 18.—. Za každé hodiny 3 ročná záruka na písme.

Ziadne riziko, výmena povolená, alebo návrat peňazi. S poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazi rozposiela prvá dielňa na hodiny.

HANNS KONRAD
cis. a král. dvorný zásielca
Brüx, číslo 5191. (Čechy).

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielá sa každému zdarma a franko.

Čierne ocel'ové remontoár hodinky.

4. číslo s bielym alebo s čiernym emaillovaným číselníkom s pozlátenou obrúčkou K 5.20. 4a. č. lepšieho, pevnejšieho dôrobu K 5.80. 4a. č. s duplovanou pokrievkou, presne regulované K 7. Risko vytvorené, zámena povolená alebo návrat peňazi. Objednať možno s poštovou dobierkou v prvej dielni hodin, budapeštianskej osady 4

Hanns Konrad
v Budapešti, 280..

Rákóczi-ut 8. N. K., I. poschodie.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Od desaťročia

s výsledkom bez páru
upotrebuju proti
lámkam a pakostnici

Kriegnerov

Prvyšuje
všetky ostatné

lieky proti pichaniu,
lámkam, klaniam, bolesťam v
svaloch, ochrnutiu a v kostiach.

Cena malej flášky 1 K, veľkej

flášky 2 K, v každej lekárni.

Boj osiela Kriegnerova dielňa
Budapest, Kálmán-ter

PRVEJ JAKOSTI SOLINGENSKÁ BRITVA

Kuvaná z najlep. anglickej striebornej ocele, rukou brúsená, na vlas fajne vyostrená, hneď k upotrebeniu.

1611. číslo s čiernou lesklou rúčkou ..... K 1.80
1612. " " " so širokým nožom ..... " 2.—
1616. s bielou rúčkou s nožom z kanónovej ocele ..... " 3.20
1616 s čiernou rúčkou s anglickým nožom ..... " 3.50
K objednaníu v budapeštianskej vývoznjej osade

Hanns Konrad Budapest, 280. Rákóczi-ut
S. N. K. na I. poschodi.

Lacné česke perie!

5 kilo nové
tmavé driapané
9.80 K, lepšie
12 korún. Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snáh
mäkké jak pá-
per, drapané 30,

36, 42 K. — **Metove poste.**
A červeného cinovatu 1 dobre
naplnená perina aa'lebo 1 zpodná
perina 130 cm. dlhá 116 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
30 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—,
3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dia vole.
Trojdilovú srstennú matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 33. Zasielky vyše
10 korún franko s poštovou do-
bierkou. Výmena a navrátenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Renedikt Sachsej, Lobes
134. pri Pilsen (Čechy).

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel

1 kg. sivé
dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma polbiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.; 1 kg
veľmi fajne, ako snáh biele,
drapané 6 K 40 h., 8 K.;
1 kg. papierie, sivé 6 K, 7
K; biele ľajnové 10 K; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové poste

z hustej tkniny červeného,
modrého, bieleho alebo
šitého nankingu, 1 perina.
180 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 80 cm široký
naplnený novým, sivým,
veľmi trvácim mäkým perím
18 K; poipaperie 20 K; pa-
perie 24 K; jednotlivé periny
10 K, 12 K, 14 K, 16 K;
podhlavky 3 K, 3 K 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 18 K, 14.70
K, 17.80 K, 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K, 5.20 K, 5.70 K
Spodné periny z pevného
vrázkovaného građu 180 cm.
dlhé, 116 cm. široké 12.80.
14.80 K. Vývez s postovou
dobierkou od 12 K počnúc
franko. Výmena alebo návrat
dovolené. Za nezopovedné
návrat peňazi obšírny cenník
zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc
József-rakpart 21.

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlažbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchjší a najdokonalejší mlažebny stroj prítomnosti

Bez strojnika ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi
domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

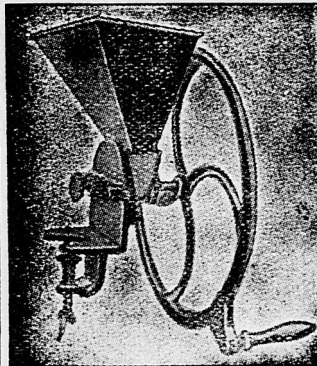
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast
najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si
kúpi tento stroj, vtedy a toľko
môže mlieť, koľko potrebuje,
vyhne tomu, že by toto
melivo bolo horké a mlyná-
rovi tiež nič nemusí platiť,
následkom čoho kúpený stroj
vyplati sa sám od seba. Na
tomto stroji možno mlieť
krúpy akejkoľvek fajnosti,
bo sa dla ľubosti regu-
lovať môže. — Cez jednu
hodinu možno naňom som-
leť 30—40 kgr. kukurice. —
Smestia sa doň na ráz 4 litre
kukurice. Stroj i s kolesom
váži 14 kgr. V hospodárst-
vach je neoceniteľný. Okrem
kukurice mož no na ňom
mlieť aj jačmeň, raž a žito.
Objednať ho možno aj so
zaobalením za 20.— K. Pri

objednaní 10.— Ktrebaposlať. Objednávania vopred prima.

HANNS KONRAD

veľkého obdodného domu osada 12

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodi.

Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posielá sa zdarma.

Husle pre žiakov ku koncertom.

Najlepšie dôroby výtečného vyhotovenia. No.
1121/2 husle pre žiakov 4/4 veľkosti s plame-
novano politirovaným dnom K 5.80. No. 1131/2
Školské husle 4/4 veľkosti s pekým plame-
novano politirovaným dnom, lepšej kvality
K 5.60. No. 1151/2. Školské husle 4/4 veľkosti
s pekne vyoženým, plamenovano politirova-
ným dnom, veľmi obľúbená sorta K 7.60. —
Školské husle s nčiním z ebenového dreva,
dobrého ľasu a vyhotovenia K 8.40, 9.—
10.80. No. 2121/2. Husle ku orchestrom s ná-
činím, z ebenového dreva K 16.80. Sliáčiky
po K — 90, 1.10, 1.50, 2.—, 2.20 a vyše. —
Harmoniky k ľahaniu a ústne, okariny, kla-
rinety, hudobné nástroje, gramofony atď. v
najboľatšom výbere. — Ziadne riziko! —
Zamena povolená alebo návrat peňazi.
S poštovou dobierkou alebo pri voprednom
doposlaní peňazi zasiela cis. a král. dvorný
zasielca

HANNS KONRAD,

vývozný dom Brüx, číslo 5194. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému po-
siela sa zdarma a franko.